

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Art. II. De satisfactione per indulgentias.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

sententia, etsi non ex ratione, ex principio tamen extrinseco videtur esse in praxi probabilis. (*Dian.* enim l. c. pro ea adducit .14. Authores, dicitq; esse usum sive praxin Confessariorum) & Confessarii posse servire, quando poenitens difficulter adduci potest ad repetenda peccata, vel tempus id non fert: praesertim si ex confessione (nam in ea, & non extra, debet fieri) aliorum peccatorum, & ex praesenti statu poenitentis, ipsiusq; testimonio, habeant aliquam confusam notitiam peccatorum praeterita confessionis. Ita *Fagund p. 2. l. 9. ca. 4. n. 22.* *Clugo, d. 25. § 6. n. 107. & 109.*

Resp. III. Ipse poenitens non potest commutare poenitentiam, etiam in evidentior meliorem, ut docent *Sanch. 4. mor. Con. d. 10. n. 13. Regin.* & alii: etsi contrarium probabile dicat. *Dian. p. 3. t. 4. Resol. 53. & tom. 2. tr. 4. R. 53. ex Procell & Villalob.* Sed hoc *Turri* temerarium, *Card. de Lugo*, communi Theologorum & fidelium sensui repugnare dicit, d. 25. § 6. n. 75.

ARTICULUS II.

De Satisfactione per indulgentias.

§. I.

Quid sit indulgentia, & quid ad eam
requiratur?

Resp. I. Indulgentia est gratia, qua certo aliquo opere, quod concedens praescribit, praestito, debita Deo poena temporalis, (non autem culpa) extinguitur.

Ff 2

17A

tra Sacramentum, sacrificium, & martyrium, per applicationem satisfactionum Christi, & Sanctorum, remittitur: idq; vel per modum absolutionis, erga subditos Ecclesiæ; vel nudæ solutionis, erga non subditos, ut defunctos & catechumenos, quibus proinde tantum dantur Indulgentiæ per modum suffragii. *Suar. Cõn. Fill. Sanctæ vel. Bon. d. 6. q. 1. p. 1.*

Resp. II. Ad valorem Indulgentiæ requiritur causa pia & rationabilis, eaque, ut habet sententia communior, *Suar. & aliorum*, proportionata effectui, & quantitati Indulgentiæ, saltem secundum concedentis prudentem æstimationem petentem non ex operis tantum difficultate, sed sine incepto, & operis ad eum utilitate. Ratio desumitur ex natura dispensationis bonorum, quæ sine causa ab inferiore facta non valet, & est dissipatio. *Ita dicitur eitt.*

Resp. III. Ad lucrandas Indulgentias requiruntur hæc cõditiones: 1. Ut sit baptizatus. 2. Ut sit subditus concedentis. 3. Ut non sit ligatus excommunicatione majore, ut habet communis, quia hæc privat communionem bonorum spiritualium. 4. Ut sit in gratia, saltem tunc, quando opus præscriptum completur: quia pœna non remittitur ante culpam. 5. Ut opus inunctum, moraliter totum & integrè impleatur. 6. Ut opus præscriptum sit honestum, saltem ex objecto: nam sufficit vitium ex fine inhonesto veniali, vel ex alia circumstantia parva, (ut docet *Suar. & alii commun. contra Cõn.*) saltem si nihilominus conducat ad finem Pontifici propositum, ut limitat *Laym.* Ratio prioris est, quia

quia illud opus plerumq; complet causam Indulgentiæ, quæ debet esse pia. Ratio posterioris; quia ratio injuncti operis, est affectio finis itenti à Pontifice, v. *Lay. Bon. d. 6. q. 5. p. 1.* Unde resolves.

I. Indulgentiis etiam finii potest, qui eas concessit.

II. Non expirant morte concedentis, cum sint gratiæ; nec, ut habet *Sa.*, ante notitiam revocationis.

III. Etsi intelligendæ sunt, ut sonant, cum tamē sint gratiæ, largè sunt interpretandæ; (nisi sint de penitentiis injunctis, ut ex *Henrig. &c.* notat *Amicus, d. 20. n. 77.*) servata tamen verborum proprietate. Unde censendæ sunt perpetuæ, si datæ sunt sine temporis restrictione.

IV. Etsi data pro articulo mortis, secundum *Sa.* expiret, quando semel est accepta: contrarium tamen est probabile, ob rationem datam, Illa autem non requirit applicationem Confessarii, aut alterius ministerium. *Quintan. in append. t. 9. d. 3.* Expediet tamen moribundos ad invocationem nominis JESU & Mariæ sæpius excitare, simulq; in memoriam revocare intentionem lucrandi istas indulgentias. *Ibid. d. 4.* Probabile enim est, si habeat plures imagines, grana, rosaria, &c. beneficia, posse (sive intuitu ejusdem concessionis, sive diversarum) toties lucrari, quoties nomen JESU reperierit, vel præstiterit opus requisitum. *Ibid. d. 6. ex Suar. Gran. &c.* Sufficit autem ad eas lucrandas quodvis tempus, in quo verificatur mortis articulus, etsi pluribus diebus ab ipsa morte absit. *Ibid. d. 5.*

V. Possunt moribundi plures indulgentias pluriarias, ob plures titulos concessas simul lucrari, v.g. quia habent plura rosaria, vel grana, crucis, imaginesve, quibus sunt applicatæ; vel titulo sine Religionis, Confraternitatis, &c. dummodo non requirant certa opera pro speciali necessitate applicanda. *Quintan. in append. t. 9. d. 4. idq; etiam eas, vel earum aliquas ignoret, aut non recordetur. Ibid. ex Lugo, Dian. & aliis. 6. contra Rodryg. Trull. &c.*

VI. Requiritur autem, ut moribundus crucem, granum, imaginem, &c. se cum habeat in articulo mortis, ut ratione illius lucratur: & quidem, ut certius ac certius obtineat, ejus habeat dominium seu possessionem, & apud se teneat. Non tamen est necesse, ut collo appensa, brachio obvelata, manuve apprehensa sint, (etsi aliquo horum modorum habere sit tutius) sed sufficit esse in lecto, vel juxta moribundum; licet ipse nec videat, nec tangat, nec sciat, aut recordetur se habere (nisi aliud exprimat). Sufficiet etiam habere commodatam seu quoad usum (præsertim si id in ipso indubio exprimat, ut in Carolo Borromæi, & quinque Sanctorum sit.) Neq; necesse est retinere, donec expiret, (etsi & hoc sit tutius) sed sufficit in articulo mortis periculo habere, in eoq; nomen Jesu (si hoc requiritur) invocare. *Ibid. d. 6.*

VII. Concessæ vivis, non possunt applicari defunctis, nisi id exprimat, quia pendent à voluntate concedentis.

VIII. Probabile est, concessam pro certo tempore, posse sæpius obtineri, repetendo opera præ-

scripta, v. gr. eodem die, nisi addita sit restrictio: quia favores sunt ampliandi. Ita *Henriq. & Rodriq.* Contrarium tamen videtur probabilius, ob voluntatem concedentis contrariam rationabiliter præsumptam. v. *Card. de Lugo, d. 27. s. 6.*

IX. Et si consultum sit, ut opera omnia fiant in gratia; id tamen non videtur simpliciter necessarium. Laborandum tamen est Concionatoribus, & Confessariis, ut cum Indulgentiæ promulgantur, populum ad seriam confessionem excitent.

X. Ut quis lucretur pro defunctis, probabiliter non requiritur, ut sit in gratia; quia tantum ponit opus tanquam conditionem, quo posito, Pontifex applicat defuncto Indulgentiam, sive satisfactiones Christi, & Sanctorum. Ita *Escob. t. 7. E. s. c. 7. n. 45. ex Suar. & Prsp. in 3. p. q. 14. dub. 10. n. 93.* Contrarium tamen docet *C. de Lugo, d. 17. n. 93.* requirens statum gratiæ, saltem in fine operis: quæ sententia tutior est.

XI. Opus præscriptum dum sit, debet esse utile ad finem à concedente contentum, qualis est, v. g. elemosyna, præscripta pro redemptione captivorum, etsi fiat cum, aut in peccato, (modo aliud opus ei injunctum, & præscriptum in gratia fiat. v. *Card. de Lugo, d. 27. n. 84.*) non autem oratio præscripta ad placandum Deum, si ipsamet sit peccatum ex mala circumstantia, uti nec jejunium, si te inebries; item nec visitatio Ecclesiarum, sine ulla devotione. Ita *Laym. Bon. & alii.*

XII. Possunt uno & eodem tempore, plures Indulgentiæ diversis viis concessæ, lucriferi, si opus æquè utile ad finem utriusq; Indulgentiæ, nec sit

iterabile intra idem tempus, v. gr. jejunium, & communio. Ita *Prap. & Lay.*

XIII Non lucrantur Indulgentias. 1. Qui ex impotentia, vel ignorantia, sive totum opus præscriptum, sive notabilem ejus partem omittunt, v. gr. puer vel senex non jejunet: nisi tamen ob gravem difficultatem hoc opus ei in aliud est commutatum. *Henriq. Cajet. Bon. p. 5. num. 16.* 2. Qui opera injuncta, alio loco, tempore, vel ordine, peccat, quam præscriptum est, vel per alium, qui fuerit causa principalis, ut si per alium jejunarit, Ecclesias visitarit. *Nav. Reg. l. 7. Bon. l. c.* 3. Qui famulo tradidit eleemosynam erogandam, quam retinuit, ut habet *Bonac. ex multis* contra *San. 4.* Qui aliquid omittit, quod secundum sententiam probabilis, vel etiam probabiliorem, non est necessarium, si tamen sit necessarium re ipsa: quia communis error non supplet defectum. Ita *Bonac. ex Suar. Sanch. & aliis.*

XIV. Non obstat effectui Indulgentiarum. 1. Etsi ex opere requisito modicum quid omittatur, v. gr. cæremonia in sacro, vel si parum comedas in jejunio; quia opus ponitur moraliter integrum. 2. Si opus requisitum præstes per alium, habentem se ut instrumentum, v. g. in eleemosyna danda. *Bon. l. c.* 3. Si eleemosynam des exiguam; nisi tamen in Bulla exprimat, dandum esse pro cujusq; facultate, tunc enim major danda est à divite, quam a lio. Ita *Fill. Suar. Sa. & alii.* 4. Si Ecclesiam visitandam non possis ingredi, ob hominum multitudinem, dummodo oratio fiat ante fores, vel in exteriorio. *Bon. 5.* Etsi in opere præstito non habue-

is intentionem consequendi Indulgentias, ut docet *Salas. Bonac. Galii* contra *Suar.* Et videtur certum, saltem si habueris interpretativam, ut habet *Laym* 6. Etsi opera fuerint aliunde debita, v. gr. ex præcepto Ecclesiæ. Ita *Laym.*

XV Quando datur potestas commutandi opera præscripta in alia, id non necessatio fit in confessione, & a Confessario, qui audit confitentem; sed potest fieri extra, & ab alio idoneo: ita enim declarat *Gregorius XII.* (ut & in *Bulla Indulgentiæ*, nomine Confessarii, intelligi quemvis approbatum) apud *Henriq. lib. 7. cap. 10. n. 8. & Prapof. q. 14. dub. 10. n. 88.*

XVI. Probabilius est, eum, qui tantum partem operis præscripti facit, non lucrari partem Indulgentiæ, nisi tam parum desit, ut censeatur moraliter integrum. Ita *Bon. p. 5. ex Nav. Suar. Cõn. &c.*

XVII. Cum præscribitur, ut visitentur aliquot altaria, sufficit ad illa se orando convertere ex eodem loco, ut habet *Sa. Bonac. part. 1. Suar. Rodriq. Dian.* Limitat autem *Card. de Lugo*, si sit tali loco, & situ, ut moraliter censei possit orare ad illa altaria, d. 27. n. 98.

XVIII. Cum confessio præscribitur, nisi in *Bulla* exprimatur, venialium, probabilius est, non requiri, ut conditionem sine qua non, sed ut dispositionem ad statum gratiæ. *Bon. l. c.*

XIX. Nemo consequitur plenariam Indulgentiam peccatorum omnium, nisi omni culpa, etiam veniali, liber sit, quando ultimum opus explet. Unde consultum est, ut communio sit ultimum. v. *Laym.*

Quorūplex Indulgentia, & quomodo differat à Jubilao?

Resp. I. Indulgentia est totalis, sive plena, plenior, plenaria, plenissima, quæ non tantum penitentiam injunctam per Confessarium, vel Canones, aut secundum hos injungi debitam, sed etiam omnem Purgatorii pœnam tollit. Nec differt à Jubilao, nisi accidentaliter, privilegiis quibuslibet, ut quod in Jubilao licita sit dispensatio in certis votis, absolutio à reservatis & censuris, & quod Confessarius qui vis approbatus possit eligi, v. *S. V. Indul. Bon. d. 6. q. 1. p. 2.*

Indulgentia alia est Partialis, qualis est unius, vel aliquot annorum: item septenarum, quadragenarum, carenæ: item tertiæ partis peccatorum, per quas non significatur tolli tantam durationem Purgatorii, sed tantam pœnam remitti, quanta deletur per jejunium unius, aut aliquot annorum, aut quadraginta dierum in pane, & aqua, secundum Canones olim imponi solitum. Porro, quando indulgentiis plenariis adduntur aliquot anni, vel remissio tertiæ partis peccatorum, id secundum diversas sententias, vel ad diversos concedentes referendum est, vel facit ad cautelam, ut si fortè causa Indulgentiæ non fuerit sufficiens, saltem valeat ad illos annos lucrandos; vel ut adjuncta concedatur pro alio tempore, actione & loco; vel denique, ut ea per modum suffragii possit aliis applicari, v. *Bellar. c. 9.*

Resp.

Resp. II. Circa Jubilæum notanda sequentia.

1. Anno Jubilæo in Urbe durante, suspendi solent tantisper extra Urbem omnes Indulgentiæ plenariæ, quoad vivos, etiam in carceribus, (non tamen in periculo mortis constitutos, ut contra Laym. l. 5. r. 7. c. 8. num. 2. docet Bonac. d. 6. q. 1. num. 2. ex declaratione Urbani VIII. facta Anno 1625. neque quoad defunctos) itemque aliæ facultates, v. g. absolventi à casibus Bullæ Cœnæ, commutandi vota, dispensandi, &c. concessæ in ordine ad lucrandas plenarias Indulgentias. Non suspenduntur autem Indulgentiæ personis particularibus, aut ab alio, quàm Papa concessæ, nec privilegia Religiosorum, v. gr. absolventi à reservatis, &c. quia tantum suspenduntur facultates concessæ in ordine ad indulgentias. Ita Sanch. Henrig. c. 6. apud Dian. tom. 1. tract. de bulla crus. Fill. Bon. l. c. Benzon. & denique Card. de Lugo, d. 20. s. 8. n. 145. ex declaratione Urbani VIII. Anno 1625. Similiter neque suspenditur facultas concessa Episcopis per Trid. s. 24. c. 6 absolventi & dispensandi cum suis subditis, in omnibus casibus Sedi Apostolicæ reservatis; item nec dispensandi in irregularitatibus, in impedimentis matrimonii, aut petendi debitum, &c. quæ ex jure communi illis competunt. Zerola V. Annus S. S. A. Quintan. in append. t. 8. d. 16.

2. Etsi probabile sit, quod docet Navar. sapius lucrificari posse Indulgentias intra Jubilæum extensum ad duas septimanas: Contrarium tamen verius est, quod Congregatio Cardinalium declaravit, ut habet Bon. (ex Suar. Sanch. d. 6. q. 1. p. 5. n. 32.

qui tamen affirmat, in anno sancto posse obtineri toties, quoties opera præscripta præstantur, idque ex declaratione Urbani VIII.

3. Satisfacere tunc, i. qui Sabbatho ante primam Dominicam confitetur, ut habet *Laym. Bonac. & praxis fidelium*. Item qui confitetur & communicat ultima Dominica claudente Jubilæum. Cetera tamen opera debere fieri ante, & quidem intra unam hebdomadam, docet *Card. de Lugo, d. 27, n. 105, contra Bonac. p. 1. q. 5.* 2. Qui ordinem inter opera præscripta non servavit. 3. Si quis intra illud tempus cœperit confessionem, quam materialiter, imperfectam oporteat differri longius, potest tunc absolvi à reservatis, & commutari vota: postea verò extra tempus Jubilæi absolvi ab omnibus, etiam quæ oblitus est, reservatis, ac in obliis etiam dispensari: imò potest postea omnia facere Confessor finita confessione, quæ ante: quia cœpta causa manet potestas delegati, donec finatur. Ita *Sa, Less. l. 2. ca. 40. dub. 16. Bon. Laym, Sanc. l. 4. c. 54. Dian. t. 2. misc. R. 11.*

4. Qui neglexit lucrari Jubilæum in patria, potest alibi, dum ibi durat, lucrari, *Sanc. Vgel. Dian. p. 3. t. 4. R. 151.* Imò etiam in patria, si tempore publicationis ex invincibili ignorantia notitiam illius non habuit. *Botten. Dian. l. c.*

5. Quando duobus diebus immediatis occurrunt duo Jubilæa, quorum singula confessionem & communionem requirunt, non opus est bis confiteri & cōmunicare, dummodo perseveres in gratia: alia tamen opera repetenda sunt, *Thyr. p. 2. d. 32. d. 46. vid. Dian. p. 4. t. 4, R. 166.*